

Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Enklare regler för företagen

Vid branschmöte om enklare regler för företagen den 24/1 respektive 26/1 önskade Jordbruksdepartementet kompletterade skriftliga synpunkter från branscherna. Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) har följande synpunkter:

LRF anser att regelförenklingsarbetet är mycket angeläget och det är av avgörande vikt för det fortsatta arbetet med förenklingar märks och leder till en enklare vardag för företagarna. Det är företagarnas uppfattning som kommer att bli betyget på om förenklingsarbetet är lyckosamt eller inte.

Trots ett flerårigt förenklingsarbete är läget idag att det inte har blivit enklare att driva ett företag. Det är snarare tvärt om. Regelbördan har fortsatt att stiga. Detta tyder på flera allvarliga brister i det tidigare förenklingsarbetet, kanske t.o.m. i lagstiftningsarbetet. En betydande brist är exempelvis att konsekvensanalyserna av nya regler generellt sett är undermåliga. En annan är bristen på dialog med dem som berörs av reglerna.

LRF gläds därför åt regeringens fördjupade arbete att förbättra för företagen. Det är positivt att ambitionerna höjts. LRF är också mycket positivt till att arbetet också omfattar materiella regelbördor utöver de administrativa. Det finns även anledning att uppmärksamma vissa finansiella regelbördor, främst avgifter för kontroller och tillstånd samt punktskatter, där lättnader skulle ge omedelbara effekter hos företagen.

LRF anser att ett framgångsrikt förenklingsarbete bör involvera alla berörda parter. Det är därför lovande att departement och myndigheter kommer att presentera en gemensam arbetsplan efter samråd med näringslivet. Det blir första gången som förenklingsarbetet kommer att hänga samman i lagstiftningskedjan. Vi uppfattar att lagar och regler hittills alltför ofta utarbetas utan tillräcklig insikt i företagens villkor trots att branscherna kan bidra med viktig kunskap i arbetsprocessen.

Förutom innehållet i regelverket har även tillämpningen och tolkningen av reglerna en stor betydelse för de enskilda som omfattas av reglerna. Vi uppfattar att de som skall tillämpa reglerna ofta saknar förståelse för och kunskap om små företagens och bönders situation och därmed kan onödig friktion uppkomma mellan företagen och tillämpande myndigheter. Inom ramen för regelförenkling bör därför också frågor om tillämpning av dessa regler beaktas. Det handlar bl.a. om vilka signaler centrala myndigheter skickar till kontroll- och tillsynspersonal samt vad som förmedlas via t.ex. handböcker, allmänna råd, annat vägledningsmaterial och utbildningar. Sådan tillsynsvägledning kan spela stor roll för om tillämpningen blir klok och rimlig eller gör att hela regelverket uppfattas som krångligt och omotiverat hårt. Ett exempel där regelverket i stort sett är bra, men där tillämpningen kan skapa problem finns på livsmedelsområdet. Det nya hygienpaketet ger bra ramar men det finns exempel på tillämpningar som helt motverkar syftet bakom lagstiftningen – funktionskrav och ansvar på verksamhetsutövarna.

LRF anser att myndigheter och departement bör etablera en nära kontakt med branscherna för att effektivisera lagstiftningen och regelarbetet. Erfarenheter från det tidigare genomförda förenklingsarbetet ("46-myndigheters- uppdraget") visar att uppdraget på myndigheterna i allmänhet genomförts med mycket begränsat avtryck i myndigheternas vardag.

Myndigheterna bör därför själva etablera en arbetskultur omkring regelförenkling som på ett mer genomgripande sätt kan bidra till bättre resultat. Det är rimligt att anta att ett effektivare internt myndighetsarbete också leder till en rationellare vardag för företagen. En fördjupad dialog mellan näring och myndigheter/departement kan också här bidra till bättre resultat.

Att långsiktigt och på ett hållbart sätt åstadkomma verkliga regelförenklingar som märks av verksamhetsutövarna kräver både insatser i det befintliga regelverket och ett nytt förhållningssätt för framtiden. Det behövs bl.a. en bättre dialog mellan dem som berörs och bättre konsekvensanalyser. Denna ibland svåra mentala omställning är nödvändig för att regelförenklingsarbetet skall fungera i längden.

Vi efterlyser därför generellt en mer aktiv dialog mellan myndigheter, verksamhetsutövare och deras företrädare när nya regelverk, handböcker och annan vägledning tas fram och revideras. Under hela processen när regler och annat material skall tas fram bör de som skall omfattas av reglerna få komma till tals och lämna synpunkter och informera om hur olika regler kan tänkas slå. LRF har mycket goda erfarenheter av ett sådant arbetssätt. T.ex. har Djurskyddsmyndigheten genomfört en bra dialog under det gångna året i delar av sitt arbete med revision av djurskyddsföreskrifterna.

Genom att ha en tät dialog etableras en betydligt större förståelse från båda håll för vad som kan åstadkommas och resultatet har i slutänden som helhet blivit bra för

båda parter. Detta arbetssätt bör vara möjligt både när det gäller att ta fram både nationella regler men också i hantering av EG-rätten bör det vara möjligt att ha betydligt tätare kontakter. Regeringskansliet och andra myndigheter bör se näringen som en tillgång som kan bidra med värdefulla synpunkter även i processen när nya rättsakter skall förhandlas. Det bör finnas ett större utrymme för kontakter mellan exempelvis handläggare på departement och näringens företrädare.

Som vi ser saken är det möjligt att finna win- win- situationer och nå betydligt bättre lagstiftning genom att involvera verksamhetsutövarna tidigare i processen och i högre grad beakta alternativa lösningar. Det är viktigt när nya regler skall tas fram att man redan från början väger in samtliga relevanta aspekter nämligen ekologiska faktorer, produktions- och ekonomifaktorer samt sociala faktorer. Om inte helhetsbilden finns med från början så uppstår senare i processen svårigheter och onödigt arbete.

Våra medlemmars vardag präglas i hög grad av regler som har sitt ursprung i EG lagstiftning. I princip är det bra med regelverk som är gemensamma för hela unionen. Det vore emellertid ännu bättre om reglerna också innebar jämförbara konkurrensbetingelser inom EU. Så är knappast fallet pga. nationella tillämpningar och kompletterande lagstiftningar. Vi menar att myndigheter bör titta mer på hur andra länder väljer att tillämpa EG-rätten framgent och i konsekvensanalyser redovisa det samt i de fall andra länders lösningar kan leda till enklare tillämpning av EG-rätten tydligare överväga om även Sverige bör följa andra länders tolkningar. Regeringen har nu betydande möjligheter att knyta samman viktiga aspekter i hela lag- och regelkedjan. Särskilt intressant är att Kommissionen lyfter fram vissa konkreta förslag, t ex stödförenklingar (energigröda), exporthantering, statistik, småskalig livsmedelshantering som ska genomföras tillsammans med medlemsstaterna inom bl a jordbruksområdet.

På kort sikt bör arbetet i Sverige främst fokuseras på de administrativa regelbördor som identifierats i Nuteks regelmättningsarbete. Våra medlemmar har lämnat många egna förslag på hur myndigheters rutiner omkring information, tillstånd och tillsyn kan förbättras visar önskemål om en mer positiv, hjälpande, personlig attityd där man inte är så stelbent utan ger uppslag istället för avslag. Vidare pekar man på behov av större samordning av kontrollerande organ, egenkontroller, kortare handläggningstider, förenklat regelverk samt bättre utbildning med mer verklighetsanknytning hos handläggare och kontrollanter..

Vi bifogar ett material (ver 2007-02-07) som sammanställer ett antal irritationsmoment respektive förslag på områden som bör förenklas. Det är en bruttolista som inte enbart innehåller rena förenklingsförslag. Förslagen kommer från studier, intervjuer och synpunkter som framförts till LRF från medlemmar och medarbetare den senaste tiden. Innehållet varierar en aning från mycket konkreta

förslag till mer allmänt hållna uppfattningar. Vi kommer att uppdatera dokumentet framöver, nya punkter kan tillkomma, andra utvecklas mer. LRF för gärna en fördjupad dialog omkring förslagen och hur regelförenklingsarbetet kan drivas vidare.

Med vänlig hälsning
Lantbrukarnas Riksförbund

Lars-Erik Lundkvist
Enhetschef

Anna Tiberg
Enhetschef

Anders Johannesson

Kopia:
Joakim Skottheim, Jordbruksdepartementet
Monika Selahn, Näringsdepartementet
Hans Andersson, Jordbruksverket
Tomas Lööv, Näringslivets regelnämnd